# Розділ 1. Читаємо й розповідаємо про свої захоплення



Нова українська школа



Робота з дитячою книжкою. «Похвала книзі» За Ганною Володимирською « Як народилася книга», Микола Тимошик «Без абетки не було б і книги»

BCIM. 70

Дата: 05.09.2024

Клас: 4-Б

Урок: читання

Вчитель: Таран Н.В.

Тема. Робота з дитячою книгою. «Похвала книзі» За Ганною

Володимирською «Як народилася книга», Микола

Тимошик «Без абетки не було б і книги»

Мета: ознайомити дітей з історією винаходу книги та книгодрукування, як використовувалися в стародавні часи різні матеріали для книг; виховувати любов і повагу до книги і до праці людей, які створюють її.



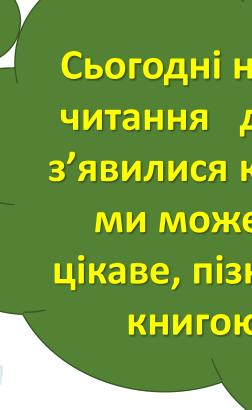
# Емоційне налаштування.





Доброго ранку, сонечко ясне! Доброго ранку, земле прекрасна! Доброго ранку, дерева багряні! Доброго ранку, квіти духмяні! Доброго ранку, птахи галасливі! Доброго ранку, діти щасливі!

# Повідомлення теми та мети уроку.

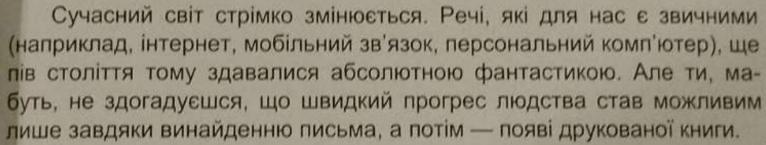


Сьогодні на уроці позакласного читання дізнаємося про те, як з'явилися книжки, завдяки чому ми можемо пізнавати нове, цікаве, пізнаване. Тема роботи з книгою «Похвала книзі»





### Вступне слово



Чи знаєш ти, що на початку минулого століття далеко не всі жителі нашої країни вміли читати і писати? Але наших предків вирізняла велика пошана до книг. Удома їх зберігали на найпочеснішому місці, часто поряд з іконами. Вважалося, що саме в книгах записана вся мудрість світу.

Прочитай прозові уривки науково-популярних книг Ганни Володимирської, із яких ти дізнаєшся, як народилася книга, та Миколи Тимошика, який розповість про виникнення письма. Поетичні рядки Олександра Афоніна розкажуть про важливість читання книг для нашого сучасника. А Улля Штоєрнаґель та Ульріх Янссен розкриють таємницю, чому книжки — це найкраще місце для зберігання історій.

Коли наступного разу ти вибиратимеш, увімкнути телевізор чи почитати цікаву книгу, — згадай крилатий вислів: «Люди, які читають книжки, завжди керуватимуть тими, хто дивиться телевізор».





# Відгадай загадку



Говорить вона беззвучно, 3 нею не буває нудно. Якщо дружити будеш з нею, Станеш людиною розумнішою.



# Досліджуємо текст. Слухання. За Ганною Володимирською «Як народилася книга»

Книги нас оточують скрізь: і вдома, і в школі, і в бібліотеці... Здається, що вони існували завжди. Цікаво, а що було тоді, коли на світі ще й гадки про книжки не мали?

...Побачила давня людина, який чудовий довкола неї світ, і склала про це пісню. Проспівала й одразу ж забула її. І дуже шкода тієї забутої пісні, бо вона була найпершою і, мабуть, гарною.

Потім людина уздріла стадо диких биків — бізонів і порахувала їх. Зраділа, що зуміла полічити, і позначила на землі кількість цих тварин. Але тут повіяв вітер і стер ті позначки.

І тоді людина збагнула, що треба навчитися записувати побачене й придумане так, щоб воно залишалось надовго і про нього могли дізнатися інші.

Люди пробували писати на різних матеріалах. Чудовою сировиною виявилась глина. З неї можна виліпити будь-яку фігурку, посуд, навіть дім збудувати. А ще з глини можна зробити таблички і на них записувати важливі відомості. Та от біда: глина тріскається на сонці, кришиться. Та й незручно весь час носити за собою такі дошки...

На чому тільки не пробували писати наші далекі предки! І на корі — березовому лубі, і на тканині — шовку, і на залізних пластинах, і навіть на стеблах рослини Циперус папірус, яка росла в Єгипті, на берегах Нілу. Стебла папірусу нарізали тонкими смужками, склеюва-

https://ww w.youtube.c om/watch?v =zaXevbeE\_j Y

Сонячні вітрила Сторінка

4-5



# Досліджуємо текст. Слухання. За Ганною Володимирською «Як народилася книга»

https://ww w.youtube.c om/watch? v=zaXevbeE \_jY

Сонячні вітрила Сторінка

4-5

ли, висушували, скручували в сувої і брали з собою в далекі подорожі. Справді, папірус був зручним матеріалом для письма. Але ж він росте не скрізь... І люди винайшли пергамент — дуже тонку, спеціально вичинену і вибілену шкіру тварин. Ось тоді вперше й народилося таке диво, як книги. Їх старанно писали від руки, прикрашали різними малюнками. Обкладинку виготовляли з дерев'яної дошки, обтягнутої товстою шкірою, оздоблювали її дорогоцінним камінням, золотою застібкою. Тому коштували ці книги дуже дорого: за одну можна було виміняти череду корів або табун коней. Зрозуміло, що придбати їх могли лише дуже багаті люди. Але ж знання необхідні всім.

Як же зробити книгу дешевшою, доступнішою? Треба було створити недорогий, але довговічний матеріал, на якому можна писати. І людство впоралося із цим завданням.

То як люди винайшли папір? Можна сказати, що випадково. Заси́пали в млинок паростки бамбука— того самого, з якого вудочки роблять,— перетерли їх, додали клею й одержане тісто притиснули



# Досліджуємо текст. Слухання. За Ганною Володимирською «Як народилася книга»

https://ww
w.youtube.c
om/watch?
v=zaXevbeE
\_jY

пласким каменем. Потім камінь підняли, аркуш просушили і, зе несподівано для себе, побачили, що винайшли новий матеріал якому дуже зручно писати.

Тепер, звичайно, папір виготовляють не з бамбукових парос а з інших порід дерев і навіть з ганчір'я. З макулатури теж виход чудовий папір, на якому друкують і книжки, з малюнками і боз і газети, й зошити, й листівки...

Ось який тривалий і важкий шлях пройшла книга, перш ніж от такою, якою ти бачиш її тепер.

Мине час, ти виростеш і, може, теж напишеш свою книгу. Ми знаємо, про що в ній ітиметься, — про космічні подорожі, про квіти про важливе наукове відкриття. Але віримо, що це буде дуже потрі й дуже цікава книга.

Сонячні вітрила Сторінка

4-5



Читання твору учнями. Бесіда за змістом тексту з елементами вибіркового читання.

- Для чого давня людина вирішила записувати все почуте і побачене?
- Які матеріали використовували в минулому для письма?
- ❖ Розкажи, як був виготовлений перший аркуш паперу?
- Для чого потрібно збирати макулатуру?
- **Зку книгу ти мрієш написати в майбутньому?**

Сонячні вітрила Сторінка



# Фізкультхвилинка







# Знайомтеся з Миколою Тимошиком

Микола Степанович Тимошик (нар. 18 січня 1956, с. Данина Ніжинський район Чернігівська область) український науковець, журналіст, публіцист, літературний критик, видавець.





# Досліджуємо текст. Читання для когось. Микола Тимошик «Без абетки не було б і книги»

# Без абетки не було б і книги...

Створення перших рукописних книг на нашій планеті, що розпочалося слідом за винайденням кожним народом свого письма, сягає сивої давнини й оповите захопливими легендами. Навряд чи вдасться комусь з'ясувати, який із народів був першопрохідцем у цій справі. Адже такий дивовижний набуток людської культури, як книга, з'явився не відразу і не завдяки чиємусь генію, а став результатом довготривалого розвитку цілих народів.

Спроби якимось чином залишити на землі слід своїх думок, переживань, заповітів наші предки робили багато тисячоліть тому. Так виникло письмо — система умовних знаків і символів, які закріплювалися на певному матеріалі (глиняній чи дерев'яній дошці, камені, папірусі, тканині тощо) для передачі їх змісту нащадкам.

Отож витоки книги слід шукати саме в часи виникнення письма й алфавіту. Найдавнішими і найпростішими писемними знаками були різноманітні позначки-рахівнички (рисочки, зарубки), незамінні в по-

Сонячні вітрила Сторінка



# Досліджуємо текст. Читання для когось. Микола Тимошик «Без абетки не було б і книги»

всякденному житті, — потрібно було записувати, скажімо, кількість упольованих звірів, обміняних шкур, мір вирощеного зерна.

Наступним попередником літер стало так зване картинне, або мапюнкове, письмо. Про предмет чи подію розповідали за допомогою зображень. Найпоширенішими сюжетами були сцени полювання, сугичок між племенами, а то й цілих військових баталій, повідомлення про кількість окупованих міст, захоплених рабів чи вбитих учасників загарбницьких походів. Серед вервиці земних подій, які прагнули увічнити творці перших текстів, була й праця в ремісничих майстернях, на полях, відпочинок біля домашнього вогнища. Особливістю малюнкозого письма була його простота і зрозумілість не лише одноплеменцям, а й чужоземцям, які не знали місцевої мови.

Пізніше певні малюнки, значки стали символізувати окремі слова поняття. Так виникло письмо, відоме нам, наприклад, за давньоєгиветськими ієрогліфами. З часом воно видозмінювалося — окремий начок характеризував окремі літери, а ті, відповідно, — окремі звуки нови. Так з'явилися азбуки, які для кожного народу набували своїх пецифічних особливостей.

Ось так виникнення письма й алфавіту стало передумовою ствоення спочатку рукописної, а згодом і друкованої книги.

Сонячні вітрила Сторінка



Читання твору учнями. Бесіда за змістом тексту з елементами вибіркового читання.

- Чому виникла потреба в письмі?
- ❖ Розкажи, якими були найдавніші та найпростіші писемні знаки?
- ❖ Які відомості записували за допомогою малюнкового письма?
- ❖ У яких країнах для письма використовували ієрогліфи?

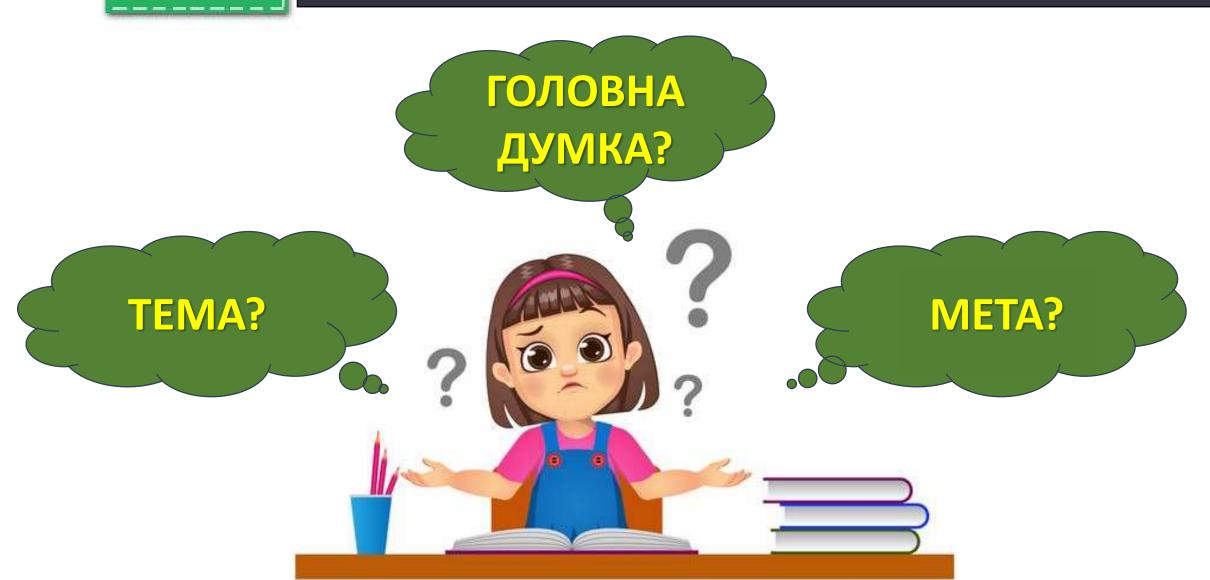
Сонячні вітрила Сторінка

**5-6** 





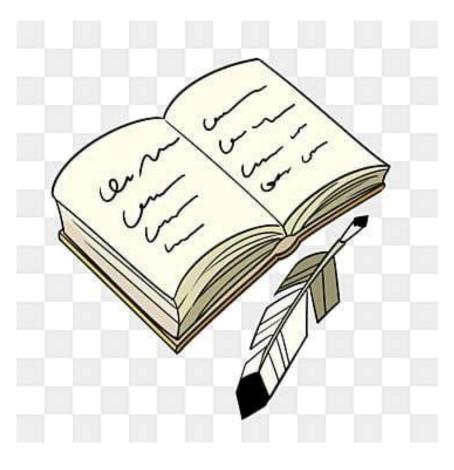
Визначення теми, головної думки, мети твору.





TEMA!

Розповідь про те, як виникло письмо





Розповісти про найдавніші та найпростіші писемні знаки



# ГОЛОВНА ДУМКА!

« Виникнення письма та алфавіту стало передумовою створення спочатку рукописної, а потім і друкованої книги»





# Рухлива вправа





# Склади сенкан книга



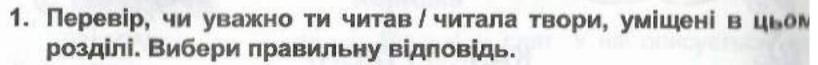
1. Книга

3.
 4.
 5

05.09.2024

# Самостійна робота

# Завдання



1. Як називають дуже тонку, спеціально вичинену і вибілег шкіру тварин, яку використовували для письма?

А папірус

Б папір

В пергамент Г пластина

2. Із чого вперше виготовили папір?

А з паростків бамбука
Б зі стебел папірусу

В зі шкіри тварин

Г з гілок дуба

3. Найдавнішими і найпростішими писемними знаками були

А рисочки та зарубки

Б ієрогліфи

В малюнки

букви

4. Якою була особливість малюнкового письма?

А воно добре зберігалося

Б його легко було малювати

В сюжети малюнків були цікаві

Г його могли зрозуміти чужоземці





# Рефлексія «Загадкові листи»













Обери лист, який ти хочеш відкрити

(для відкриття по листі варто натиснути)





## Пояснення домашнього завдання.

Сонячні вітрила с. 4-7, 9 №1-4 Прочитай та стисло перекажи. Відео або аудіозвіт читання та переказу надсилай на освітню платформу Human.

Успішного навчання!





Рефлексія. Оберіть відповідну цеглинку Лего.

На уроці мені дуже сподобалось.

На уроці мені сподобалось.

На уроці мені не сподобалось.